

Klinika Ortopedii i Ortopedii Dziecięcej
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi
Centralny Szpital Kliniczny – Centrum Kliniczno-Dydaktyczne
Ul. Pomorska 251, 92-217 Łódź
Tel: 42 201 42 50 fax: 42 201 42 51
e-mail: blazej.pruszczyński@umed.lodz.pl
Kierownik: prof. dr hab. n. med. Andrzej Borowski

Konkluzja
pozytywna
Z-ca Przewodniczącej
Rady Dyscypliny Nauk Medycznych
prof. dr hab. Tomasz Grzybowski

Łódź, 2.01.2026

Recenzja rozprawy doktorskiej lekarza Bartosza Turonia

„Czynniki wpływające na leczenie operacyjne i jakość życia po artroskopowych operacjach łąkotek”.

Łąkotki, współtworząc powierzchnię stawową, biorą udział w ruchach stawu i odpowiadają za równomierny rozkład sił w stawie kolanowym. Mimo ich specjalnej, złożonej, budowy są one podatne na urazy, szczególnie podczas wykonywania przysiadów, czołgania, ale także podczas długotrwałego siedzenia oraz ruchów skrętnych kolan. Wyróżniamy uszkodzenia pourazowe oraz degeneracyjne (spowodowane starzeniem, niestabilnością stawu, zaburzeniami osi). Uszkodzona łąkotka przyspiesza degenerację chrząstki stawowej objawiającej się bólem, zmniejszeniem zakresu ruchu i funkcji stawu. Zmiany zwyrodnieniowe ograniczają zdolności regeneracyjne łąkotek. W przeszłości powszechną praktyką było ich całkowite usunięcie, co teraz wiemy, było zabiegiem okaleczającym i znacząco przyspieszającym degenerację stawu. Obecnie celem jest zachowanie łąkotek

w małoinwazyjnych procedurach, możliwy jest też ich całkowity przeszczep. Uszkodzenie łąkotec wpływa także na ogólny dobrostan człowieka, możliwości aktywności fizycznej oraz pracy zarobkowej, nawet siedzącej.

Podjęcie przez Doktoranta badań nad tym zagadnieniem należy przyjąć z uznaniem.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lekarza Bartosza Turonia oparta jest o cykl dwóch monotematycznych publikacjach, w których Doktorant jest pierwszym autorem. Na ten cykl składają się prace o łącznym IF = 4.3 (170pkt MNSiW). Rozprawa spełnia wartości brzegowe dla Uniwersytetu, na którym został wszczęty przewód doktorski w stosownej dziedzinie i skoro został dopuszczony do dalszych etapów, szanuję to postanowienie. Są to niżej wymienione publikacje, których kopie umieszczono w manuskrypcie:

1. "The impact of meniscus injury and chondromalacia on patients' quality of life, perceived social support and mental health in a prospective study of 274 knee arthroscopies". Bartosz Turoń, Damian Małkowski, Maria Zabrzyńska, Krzysztof Buczkowski, Piotr Błaszak, Jakub Ohla, Michał Wilk, Janet Olagbaju, Agnieszka Witowska, Jan Zabrzyński. Videosurgery and Other Miniinvasive Techniques 2025.
2. "The Relationships between smoking, high BMI and the results of arthroscopic treatment of isolated medial meniscus tear – a cross-sectional study". Bartosz Turoń, Damian Małkowski, Maria Zabrzyńska, Krzysztof Buczkowski, Jakub Erdman, Michał Wilk, Mateusz Nęcki and Jan Zabrzyński. BMC Musculoskeletal Disorders (2025)26:846.

Prace zostały opublikowane w recenzowanych czasopismach o zasięgu światowym. Zostały już ocenione i zaakceptowane przez recenzentów przed zakwalifikowaniem ich do druku. Kolejne analizy i oceny publikacji są w związku z tym bezzasadne, odniosę się zatem do ogólnej oceny całości rozprawy doktorskiej.

Dysertacja lekarza Bartosza Turonia rozpoczyna rzeczowy wstęp, w którym Doktorant przedstawia podstawowe zagadnienia związane ze wiedzą specjalistyczną o łąkotkach.

Cała dysertacja zawarta jest na 100 stronach. Trzynastą stroną zawiera wstęp i zagadnienia podstawowe. Doktorant opisał jaką jest budowa makro- i mikroskopowej łąkotki, jej funkcje biomechaniczne, rodzaje uszkodzeń ich struktury i sposoby leczenia.

W kolejnej części autor opisuje następujący cel główny pracy: ocena czynników wpływających na leczenie operacyjne i jakość życia po artroskopowych operacjach łąkotek. Doktorant postawił sobie dodatkowe dwa cele szczegółowe:

1. Ocena zależności między urazem łąkotki, wczesnym stadium chondromalacji stwierdzonym podczas zabiegu operacyjnego, a jakością życia zgłaszaną przez pacjenta, postrzeganiem wsparciem społecznym oraz zdrowiem psychicznym przed i po operacji.
2. Ocena zależności między paleniem papierosów, wskaźnikiem masy ciała (BMI) a wynikami leczenia artroskopowego izolowanego uszkodzenia łąkotki przyśrodkowej.

Na kolejnych stronach autor streszcza dwie publikacje, stanowiące trzon dysertacji. W dalszych częściach pracy są umieszczone streszczenia w języku polskim, angielskim i bibliografia. Od strony 30 znajdujemy przedruki oryginalnych prac oraz załączniki – zaświadczenia współautorów oraz zgoda Komisji Bioetycznej

Autor przedstawia wyniki leczenia operacyjnego uszkodzeń łąkotek oraz analizuje czynniki mające wpływ na efekty. Na tym etapie zabrakło mi argumentacji doboru właśnie tych artykułów do analizy i wspólnego podsumowania prac. Stanowiłoby to wygładzenie formy i stylu oraz podkreślało spójność tematu.

Doktorant prezentuje następujących pięć wniosków, cytuję:

1. Jakość życia poprawiała się u pacjentów z uszkodzeniem łąkotek operowanych artroskopowo we wczesnych stadiach chondromalacji stawu kolanowego.

2. Jeśli proces patologiczny obejmował obie łąkotki stawu kolanowego, u pacjentów leczonych artroskopowo, wyniki funkcjonalne były gorsze.

3. Pracownicy umysłowi leczeni artroskopowo z powodu patologii łąkotek i chrząstki osiągnęli lepsze wyniki w zakresie zdrowia fizycznego i psychicznego.

4. Nie stwierdzono związku pomiędzy paleniem tytoniu a wynikami funkcjonalnymi po artroskopowym leczeniu uszkodzenia łąkotki przyśrodkowej.

5. Zwiększony wskaźnik masy ciała (BMI) u pacjentów był związany z gorszymi wynikami funkcjonalnymi po operacji artroskopowej stawu kolanowego.

Wniosek 1,2 odpowiada założeniom celu pierwszego, wniosek trzeci nie zawiera się w żadnym z celów szczegółowych (choć można go podłączyć do celu pierwszego), wniosek 4 i 5 odpowiada celowi drugiemu.

Kończącą częścią jest bibliografia, zawiera 43 pozycje literatury światowej. Publikacji z ostatnich pięciu lat jest 16.

Lekarz Bartosz Turoń nie wymienił silnych ani słabych punktów swojej pracy. Do silnych punktów zaliczyłbym dość liczną grupę badaną, włączenie analizy jakości życia i innych aspektów holistycznych do oceny. Dodatkowo, chęć przyjrzenia się problemowi przewlekłego nikotynizmu i jego wpływu na gojenie jest w tej pracy dość nowatorskie. Wiemy, że może mieć to wpływ na zdrowienie analizując przypadki złamań.

Przedstawienie uwag krytycznych do dysertacji lekarza Bartosza Turonia jest przywilejem i obowiązkiem recenzenta.

1. We wstępie brakuje rycin (schematów) obrazujących budowę łąkotki i klasyfikację uszkodzeń co znacząco poprawiłoby łatwość zrozumienia mechaniki złamań.

2. W dysertacji jako jej całości, zabrakło trzeciej pracy, w której doktorant jest współautorem: The Meniscus: Basic Science and Therapeutic Approaches. Kuczyński N, Boś J, Białoskórska K, Aleksandrowicz Z, Turoń B, Zabrzyńska M, Bonowicz K, Gagat M. J Clin Med. 2025 Mar 16;14(6):2020. Stanowiłaby ona ciekawą składową części teoretycznej, dała solidne podwaliny do analizy celów pracy i pozwoliłaby bezpiecznie spełnić wszystkie wymagania punktowe dopuszczające rozprawę do kolejnych etapów. Ta publikacja jest cytowana w części teoretycznej dysertacji.
3. Analizując całość rozprawy, zręczniejszym byłoby już w tytule ujęcie wybranych czynników wpływających na leczenie operacyjne.
4. Dołączenie opisu kwestionariusza WHOQOL-BREF, zawartym w pierwszej cytowanej pracy, a który nie jest znany szerszemu gronu ortopedów, pomógłby w czytaniu i rozumieniu pracy.
5. W opisie wyników pomocna byłaby tabela lub jakieś krótkie, wyraźne, podsumowanie, jakie czynniki wpływają na lepsze efekty leczenia operacyjnego, a jakie czynniki na jakość życia po artroskopowych operacjach łokotek.
6. Mało klarowne jest wyodrębnienie i opisanie w pracy roli i sposobów wsparcia społecznego tej grupy pacjentów oraz bardziej szczegółowego opisu ich stanu psychicznego przed i po operacji.
7. Czytając dysertację można zauważyć wyraźne zmęczenie Doktoranta wysiłkiem, który każdy piszący wkłada w pracę twórczą. Mam, choć pewnie zbyt mocno wyrażone odczucie, że autor chciałby już to zakończyć. Może to też wynikać z początków kariery naukowej Doktoranta.

W podsumowaniu stwierdzam, że treść pracy doktorskiej jest zgodna z tytułem rozprawy. Autor posługuje się klarownym językiem. Metodyka pracy jest prawidłowa. Wnioski są zredagowane jasno opierając się na uzyskanych wynikach, zgodnie z celami pracy. Wyniki pracy mają bezpośrednie

odzwierciedlenie w codziennej praktyce lekarzy zajmujących się pacjentami z uszkodzeniami łokotek. Uwagi mają charakter porządkujący i redakcyjny, bez istotnego wpływu na pozytywną ocenę całości rozprawy doktoranta.

Stwierdzam, że rozprawa doktorska lek. med. Bartosza Turonia p.t. „Czynniki wpływające na leczenie operacyjne i jakość życia po artroskopowych operacjach łokotek” **spełnia** warunki określone w ustawie z dnia 20 lipca 2018 Prawo o Szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668). Recenzja jest pozytywna.

Mam zatem zaszczyt przedstawić na ręce Pani Przewodniczącej i Wysokiej Rady Collegium Medicum w Bydgoszczy Uniwersytetu w Toruniu wniosek o dopuszczenie lek. med. Bartosza Turonia do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Z wyrazami szacunku

Dr hab. n. med. Błażej Pruszczyński, prof. UM w Łodzi

Klinika Ortopedii i Ortopedii Dziecięcej UM w Łodzi